

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

CJMZD17C0T01

DIDAKTICKÝ TEST

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů
Hranice úspěšnosti: 44 %

1 Základní informace k zadání zkoušky

- Didaktický test obsahuje **32 úloh**.
- Časový limit pro řešení didaktického testu je uveden na záznamovém archu.
- Povolené pomůcky: psací potřeby.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- Za neuvedené řešení úlohy či za nesprávné řešení úlohy jako celku se neodčítají žádné body.
- Odpovědi pište do záznamového archu.
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.
- Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.

2 Pravidla správného zápisu odpovědí

- Odpovědi zaznamenávejte **modře nebo černě** píšící propisovací tužkou, která píše dostatečně silně a nepřerušovaně.
- Hodnoceny budou pouze odpovědi uvedené v záznamovém archu.

2.1 Pokyny k uzavřeným úlohám

- U všech úloh/podúloh je právě jedna odpověď správná.

- Odpověď, kterou považujete za správnou, zřetelně zakřížkujte v příslušném bílém poli záznamového archu, a to přesně z rohu do rohu dle obrázku.

A B C D
 4

- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, zabarvěte pečlivě původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačte křížkem do nového pole.

A B C D
 4

- Jakýkoli jiný způsob záznamu odpovědi a jejich oprav bude považován za nesprávnou odpověď.

2.2 Pokyny k otevřeným úlohám

- Odpovědi pište čitelně do vyznačených bílých polí.

16

- Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice.
- Při psaní odpovědí rozlišujte **velká a malá písmena**.
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pak původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď zapište do stejného pole. Vaše odpověď nesmí přesáhnout hranice vyznačeného pole.
- Za chybu se považuje i nesprávná či chybějící dílčí odpověď, počet chyb se promítá do celkového hodnocení úlohy.

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYN!

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1–7

(1)

První hraný film o Janu Palachovi a událostech, které po jeho činu následovaly, natočila renomovaná režisérka Agnieszka Holland. „Na Palachově příběhu mě zajímala anatomie normalizace. Jak se smyčka pomalu utahovala. Proč to lidé vzdávají, proč se JICH zmocňuje apatie a kdy se vytrácí energie k odporu,“ říká režisérka světového formátu v rozhovoru o pohnutých OKAMŽICÍCH československých dějin.

V době Palachova činu jste v Praze studovala. *****

Když se to v lednu stalo, byla jsem po Vánocích ještě doma v Polsku. Zprávu o jeho úmrtí jsem dostala od svých českých známých. Palachův odchod mě zasáhl. Připadalo mi, jako by šlo o MÉHO kolegu ze STUDÍCH.

(2)

Jak jste Palachův protest vnímala?

Jeho čin jsme s přátely vnímali jako projev hrdinství. Zcela upřímně jsme věřili, že se poté něco změní. Já jsem ale velice brzy pochopila, že to svým způsobem naopak urychlilo rezignaci celého národa.

Jak to myslíte?

Podle mně Palach vzbudil skoro vlasteneckou euforii. A když opadla, lidé si zřejmě uvědomili, že jestli bojovat o svobodu znamená takovou oběť, tak oni nejsou ochotni ji podstoupit. Normalizace nastoupila nečekaně rychle. Lidé se raději systému podvolili a vedli zdánlivě bezstarostný život. Skutečnost, že žijí v asertivním světě plném manipulací a lží, přestala mnohým vadit.

Polské kultuře je heroismus vlastní. Posuzovala jste proto Palachův čin jinak než čeští umělci?

Neřekla bych. Protest Jana Palacha byl všude přijat jako čin názorově spřízněného vrstevníka. My jsme se s ním stotožňovali. Je ale pravda, že Palach je vyloženě polský hrdina. Jeho čin je extrémní, svým způsobem romantický, ale marný.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

1 bod

1 Která z následujících otázek, na niž dotazovaná osoba odpovídá, nejspíše patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

- A) Zúčastnila jste se nějaké studentské demonstrace?
- B) Vybavujete si okamžik, kdy jste se s ním setkala osobně?
- C) Zajímala jste se aktivně o politické dění v naší republice?
- D) Vzpomínáte si na chvíli, kdy jste se o té události dozvěděla?

1 bod

2 Které z následujících tvrzení o prvním souvětí výchozího textu je pravdivé?

- A) Souvětí se skládá ze dvou vět, obě jsou hlavní.
- B) Souvětí se skládá ze tří vět, pouze první je hlavní.
- C) Souvětí se skládá ze tří vět, pouze druhá je vedlejší.
- D) Souvětí se skládá ze dvou vět, jedna z nich je vedlejší.

max. 3 body

3 Najděte v druhé části výchozího textu tři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Doporučení: Netipujte! Opravte pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou.

max. 2 body

4 Rozhodněte o každém z následujících úseků výchozího textu, zda se v něm uplatňuje obraznost (A), či nikoli (N):

(Uvedené úseky je nutné posuzovat v kontextu výchozího textu.)

	A	N
4.1 Jak se smyčka pomalu utahovala.	☐	☐
4.2 V době Palachova činu jste v Praze studovala.	☐	☐
4.3 Na Palachově příběhu mě zajímala anatomie normalizace.	☐	☐
4.4 Zprávu o jeho úmrtí jsem dostala od svých českých známých.	☐	☐

1 bod

5 Které z následujících slov je ve výchozím textu užito v chybném tvaru?

(Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu zapsána velkými písmeny.)

- A) jich
- B) mého
- C) studiích
- D) okamžicích

1 bod

6 Které z následujících tvrzení vystihuje pojem *normalizace* užitý ve výchozím textu?

- A) Normalizace označuje období, které začíná invazí nacistického Německa do tehdejšího Československa.
- B) Normalizace označuje období začínající komunistickým pučem, který byl dříve označován jako Vítězný únor.
- C) Normalizace označuje období začínající vzápětí po atentátu, který byl spáchán na zastupujícího říšského protektora Heydricha.
- D) Normalizace označuje období, které začíná po invazi Sovětského svazu a dalších států Varšavské smlouvy do tehdejšího Československa.

1 bod

7 Která z následujících možností nabízí vhodnou náhradu za slovo chybně užitě ve výchozím textu?

(Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu podtržena.)

- A) místo *apatie* má být *empatie*
- B) místo *euforie* má být *alegorie*
- C) místo *extrémní* má být *externí*
- D) místo *asertivní* má být *amorální*

8 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

- A) S výstavbou dětského hřiště souvisely rozsáhlé terénní úpravy.
- B) Na denním světle působily vyklizené místnosti skličujícím dojmem.
- C) Noví majitelé restaurace začali lidem nabízet pokrmy z jelenního masa.
- D) Rodiče podezírali nesympatického dceřina přítele z postranních úmyslů.

max. 3 body

9 Přiřadte ke každé z následujících charakteristik (9.1–9.3) příslušný umělecký směr (A–E):

(Každý umělecký směr z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou.)

- 9.1 Protestoval proti konvencím, obdivoval vědu a techniku. Spisovatelé se snažili zachytit dynamiku moderního životního stylu, napodobovali projevy městské civilizace a moderní techniky zvukově i vizuálně (např. se snažili vyjádřit pracovní hluk strojů). S tímto směrem je spjata teorie osvobozených slov. _____
- 9.2 Rozvíjel se výhradně v českém prostředí, byl spjat s uměleckým sdružením Devětsil. V pojetí mladých spisovatelů se nejednalo jen o nový umělecký směr, nýbrž o životní styl a umění bavit se. Básníci kladli důraz na fantazii, volnou asociaci představ, oblíbili si exotické náměty nebo se inspirovali lidovou zábavou (varieté, cirkusy). _____
- 9.3 Vznikl ve Francii, představitelé tohoto směru kladli důraz na přirozenost, obrazotvornost a fantazii, důvěřovali náhodě. Inspirovali se psychoanalytickou teorií Sigmunda Freuda (akcent na lidské podvědomí), používali metodu automatického textu (rychlý zápis sledu představ a myšlenkových pochodů bez kontroly rozumu). _____

(D. Jakubíček, Literatura v souvislostech 3, upraveno)

- A) poetismus
- B) futurismus
- C) surrealismus
- D) expresionismus
- E) impresionismus

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 10–12

A bývalo i hrozně na vinici
Na věky sami Černé hlavy vína
ležely sřáté lidský život byl
peronospora marná prařivina

A přece láska jako modrá skalice
ta krásná dřina k uzoufání
nás zachráníla Dozřál vinohrad
pod tíhou hroznů čas se sklání

Zas konec léta Zas je blízko k vínu
a čistý vítr zpívá o podzimu
tak jako tenkrát dávno kdysi

Ať život sklání se či nesklání
dny lásky jsou jak sklepy ve strání
lisovny s dubovými lisy

Pozn. peronospora – plíseň révy vinné

(báseň J. Skácela ze sbírky *Dávné proso*)

max. 2 body

10 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá výchozímu textu (A), či nikoli (N):

	A	N
10.1 V první sloce se vyskytuje rým obkročný.	☐	☐
10.2 Ve třetí sloce se uplatňuje personifikace.	☐	☐
10.3 Ve čtvrté sloce se vyskytuje přirovnání.	☐	☐
10.4 Třetí a čtvrtá sloka jsou psány volným veršem.	☐	☐

1 bod

11 Který z následujících motivů se nevyskytuje v prvních dvou slokách výchozího textu?

- A) motiv zrání
- B) motiv osamocení
- C) motiv ubohosti života
- D) motiv lidské chamtivosti

1 bod

12 Která z následujících možností vystihuje výchozí text?

- A) óda
- B) sonet
- C) pásmo
- D) poema

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 13–17

Díky obrazovým rekonstrukcím malíře Zdeňka Buriana (1905–1981) se karbonský prales dostal do povědomí většiny z nás jako bizarní svět stromovitých plavuní, přesliček a kapradin, jejichž pozůstatkem jsou dnes vrstvy černého uhlí. *Přestože jsou Burianovy představy zachycené na plátnech i po bezmála 50 letech od svého vzniku v principu správné, několik desetiletí vědeckých výzkumů přece jen trochu posunulo hranice našeho poznání kupředu.* Jak se tedy dívá na karbonský svět geolog a paleontolog počátku 21. století?

Formálně spadá karbon (předposlední útvar prvohor) do období přibližně před 354–298 miliony let a dělí se na starší mississip a mladší pennsylvan. Hranice mezi mississipem a pennsylvanem není přesně určena, trvání pennsylvanu se nejčastěji odhaduje na 30–40 milionů let. Planetu Zemi bychom v karbonu patrně nepoznali. Alespoň ne podle rozložení a tvaru kontinentů. Většina pevnin byla tehdy soustředěna do jediného superkontinentu Pangea, vzniklého spojením několika kontinentů, z nichž největší byly Gondwana na jihu a Laurussie na severu. V permu (poslední útvar prvohor) se k nim připojily i menší kontinenty, Siberia a Kazachstania. Území dnešního Česka se v období karbonu vyhřívalo pod rovníkovým Sluncem, nedaleko východního okraje Pangey.

Karbon je i obdobím výrazných klimatických změn. V mississipu převládalo teplé podnebí, které posunulo hranice klimatických pásem do vyšších zeměpisných šířek. Rozloha pevninských ledovců byla proto malá a hladina světového oceánu naopak vysoká. Přímořské nížiny byly zaplaveny. Počátkem pennsylvanu vstoupila Země do doby ledové. Ochlazení vedlo k velkému zalednění jižní polokoule doprovázenému poklesem hladiny světového oceánu o téměř 100 metrů.

(www.casopis.vesmir.cz, upraveno)

max. 2 body

13 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je v souladu s informacemi obsaženými ve výchozím textu (A), či nikoli (N):

	A	N
13.1 Období mississipu skončilo před 298 miliony let.	☐	☐
13.2 Území nynějšího Česka se v období karbonu nacházelo severněji než v současnosti.	☐	☐
13.3 Pangea je superkontinent, který vznikl v období permu spojením Laurussie s Gondwanou.	☐	☐
13.4 Důsledkem zvýšení hladiny světového oceánu a zmenšení rozlohy pevninských ledovců bylo výrazné oteplení v období mississipu.	☐	☐

max. 3 body

14

14.1 Vypište z posledního odstavce výchozího textu zájmeno a napište, v kterém pádu je v textu užito.

14.2 Vypište z posledního odstavce výchozího textu podstatné jméno rodu středního, které je v textu užito v 2. pádu.

14.3 Určete slovesný rod a vid u slovního tvaru *byly zaplaveny*.

(Posuzovaný slovní tvar je ve výchozím textu podtržen.)

1 bod

15 Které z následujících tvrzení nejlépe vystihuje význam souvětí vyznačeného ve výchozím textu kurzivou?

(Posuzované souvětí se nachází v prvním odstavci výchozího textu.)

- A) Burianovy obrazové rekonstrukce karbonského pralesa spíše odpovídají poznatkům současné vědy.
- B) Burianovy obrazové rekonstrukce karbonského pralesa spíše neodpovídají poznatkům současné vědy.
- C) Burianovy obrazové rekonstrukce karbonského pralesa se zcela shodují se současnými vědeckými poznatky.
- D) Burianovy obrazové rekonstrukce karbonského pralesa se zásadně liší od současných vědeckých poznatků.

1 bod

16 Ve které z následujících možností je z poslední věty výchozího textu správně utvořeno souvětí?

(Význam výchozího textu musí zůstat zachován.)

- A) Ochlazení vedlo k velkému zalednění jižní polokoule, které doprovázel pokles hladiny světového oceánu o téměř 100 metrů.
- B) Ochlazení vedlo k velkému zalednění jižní polokoule, kterou doprovázel pokles hladiny světového oceánu o téměř 100 metrů.
- C) Ochlazení vedlo k velkému zalednění jižní polokoule, které doprovázela hladina světového oceánu poklesem o téměř 100 metrů.
- D) Ochlazení vedlo k velkému zalednění jižní polokoule, kterou doprovázela hladina světového oceánu poklesem o téměř 100 metrů.

1 bod

17 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

- A) Výchozí text vykazuje znaky výkladového funkčního stylu, v druhém a třetím odstavci je dominantní slohový postup odborný.
- B) Výchozí text vykazuje znaky odborného funkčního stylu, v druhém a třetím odstavci je dominantní slohový postup výkladový.
- C) Výchozí text vykazuje znaky odborného funkčního stylu, v druhém a třetím odstavci je dominantní slohový postup vyprávěcí.
- D) Výchozí text vykazuje znaky výkladového funkčního stylu, v druhém a třetím odstavci je dominantní slohový postup informační.

3 body

18 Seřadte jednotlivé části textu (A–E) za sebou tak, aby byla dodržena textová návaznost:

- A) Když v noci vyšel měsíc, svlékli ji ze všeho zlata a šperků a přehodili přes ni lehkou řízu. Potom strážci vytáhli závory bran a otevřeli je. Brány se rozestoupily s mohutným rachotem.
- B) V něm se konal obřad zasvěcení. Když došel slavnostní průvod až sem, přátelé Mineini sestoupili ze svých nosítek a utábořili se na trávě. Minea seděla sama v chrámu a nikdo se k ní již nesměl přiblížit. Byla oblečena ve zlatě jako boží obraz.
- C) Za nimi zela temnota. Minotauros, nejvyšší kněz, si nasadil zlatou býčí hlavu, takže již nebyl podoben člověku, a vedl Mineu za ruku do temného domu, až zmizeli našim zrakům.
- D) Jakmile se však navečer přiblížili k domu boha, ztichli a začali mluvit jen šeptem a nikdo se již nesmál. Dům byl na osamělém místě na úpatí hory. Vstup do něho byl uzavřen dvěma měděnými branami a před nimi byl malý chrám.
- E) Za časného rána jsem si najal v přístavu nosítka, abych mohl Mineu doprovodit do bohova domu. Jela na zlatém voze, jež táhli koně s vysokými chocholy, a její přátelé ji následovali v nosítkách i pěšky, hlučeli a smáli se a házeli na ni květy.

(M. Waltari, *Egyptán Sinuhet*, upraveno)

- 18.1 _____
18.2 _____
18.3 _____
18.4 _____
18.5 _____

max. 2 body

19 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda obsahuje pravopisnou chybu (A), či nikoli (N):

	A	N
19.1 Bude-li ochotna vyvinout alespoň nějaké úsilí, cesta k vysněnému cíly pro ni bude daleko snazší.	☐	☐
19.2 Když skončila s líčením svého strastiplného životního příběhu, všichni přítomní se zalykali slzami.	☐	☐
19.3 Uprostřed pralesa objevil několik hliněných domků, v nichž bydleli naštěstí poměrně vstřícní domorodci.	☐	☐
19.4 Nejcennější součástí mé sbírky je půlkilogramový exemplář z ryzího stříbra, na němž jsou motivy australské přírody.	☐	☐

20 Přiřadte ke každé z následujících definic odchylek od pravidelné větné stavby (20.1–20.4) souvětí (A–F), v němž se daná odchylka vyskytuje:

(Každé souvětí z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou.)

- 20.1 Anakolut je vyšínutí z větné stavby. Souvětí pokračuje nebo končí jinak, než vyžaduje jeho začátek. _____
- 20.2 Atrakce je větná spodoba. Tvar slova se chybně přizpůsobí tvaru slova sousedního (např. *vedl to v referátu zaměřenému na výživu kojenců místo vedl to v referátu zaměřeném na výživu kojenců*). _____
- 20.3 Zeugma je zanedbání dvojí vazby. U dvou sloves s různou vazbou se užije vazby jen jednoho z nich (např. *analyzovali jsme a diskutovali o jeho příspěvku místo analyzovali jsme jeho příspěvek a diskutovali o něm*). _____
- 20.4 Kontaminace je křížení vazeb. Slovesa s podobným významem, ale odlišnou vazbou se „zkříží“ a vznikne nová, chybná vazba (např. *můj přítel se zajímá jen svými problémy místo můj přítel se zajímá jen o své problémy*). _____

(CZVV)

- A) Naše malá firma získala veřejnou zakázku, o níž projevíly zájem největší firmy z oboru.
- B) Najednou mu nové kolegyně začalo být líto, a tak se rozhodl ochraňovat a starat se o ni.
- C) Ředitel byl včera upozorněn na zásadní chyby, které se vyskytly ve smlouvě o cestovním pojištění.
- D) Všem postavám, které v novém románu najdeme, se pohybují na tenké hranici mezi dobrem a zlem.
- E) Členové družstva, kteří odmítli podepsat souhlas s novou směrnicí, budou mít zakázán vstup na další schůzi.
- F) Návrh nového zákona, který poslanci předložili ve sněmovně, uvažuje se zákazem kouření na veřejném prostranství.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 21–26

TEXT 1

(1) „Jezme a pijme,“ řekl Hugo. „Dejte sem večeři! Tučný sýr, zvěřinu, ptáky, jehňata, vše, co se líhne živé, a vše, co se líhne z vejce. Dejte sem vše, co zraje jedlého, **vše, co je oploutveno**, a všechny druhy plžů, kteří se požívají ve vzdělaných zemích. Dejte to sem! Je večer, země se otočila a tu bývá obyčej jísti.“

„Majore,“ děl kanovník Roch, „stal jste se žroutem, nebo mluvkou? Chcete ukázati zuby, nebo jazyk?“

(2) „Kdybych se vyznal v řeči, mlčel bych, jako mlčíte vy, abbé,“ odpověděl Hugo. „Budiž, nenutím vás, abyste se ujal svého nástroje, avšak jezte!“

Kanovník Roch poznamenal, že mu není volno, mluví-li se příliš. Antonín nabíraje sběračkou polévku řekl: „Není vám volno? **Vždyť jsme sotva počali s večeří**. To jest,“ dodal obraceje větve svého kníru k abbé Rochovi, „následek špatné životosprávy. Příliš přemýšlíte. I při večeři. A to jest druh nepřiměřeného obžerství.“

„Tak mi to promiňte,“ řekl kanovník Roch, „proč počínati novou hádku?“

(3) „Proto,“ odpověděl plavčí mistr, „proto, že se zahubíte. Protože je vám padesát let. Protože setrváváte v špatných zvycích. Kdybych vězel pět minut po uši v své vodě, **tahal byste mne ze všech sil. Nuže, smím vás aspoň napomenouti**, jestliže se vy topíte v omylu daleko horším, než je voda?“

„Vaše představitost,“ děl Hugo, „je obludná, Antoníne.“

(V. Vančura, *Rozmarné léto*, upraveno)

TEXT 2

Perifráze – pojmenování jevu, předmětu, živočicha nebo člověka se nahrazuje opisem jeho charakteristických znaků.

(Lexikon literárních pojmů, upraveno)

max. 3 body

21

21.1 Vypište z druhé části TEXTU 1 slovo označující *nestřídmost v jídle a pití*.

21.2 Vypište z druhé části TEXTU 1 slovo, které je v textu užito ve významu *další*.

21.3 Vypište z druhé části TEXTU 1 podstatné jméno s významem *něco, co vyplývá z předcházejícího konání*.

1 bod

22 Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se vyskytuje *perifráze*?

(Posuzované úseky jsou ve výchozím textu zvýrazněny.)

- A) vše, co je oploutveno
- B) tahal byste mne ze všech sil
- C) vždyť jsme sotva počali s večeří
- D) nuže, smím vás aspoň napomenouti

1 bod

23 Která z následujících možností vystihuje dominantní jazykové prostředky užití v TEXTU 1?

- A) prostředky obecné češtiny
- B) prostředky místního nářečí
- C) knižní až archaické prostředky
- D) slangové a argotické prostředky

1 bod

24 Které z následujících tvrzení o postavách vystupujících v TEXTU 1 není pravdivé?

- A) Major se jmenuje Hugo.
- B) Plavčí mistr se jmenuje Antonín.
- C) V textu vystupují celkem tři postavy.
- D) Jedna z postav je zároveň vypravěčem příběhu.

1 bod

25 Který z následujících autorů nemohl napsat žádné literární dílo ve stejné době, kdy tvořil autor TEXTU 1?

- A) Viktor Dyk
- B) Jan Neruda
- C) Jaroslav Hašek
- D) Vítězslav Nezval

1 bod

26 Najděte v TEXTU 1 větný celek, v němž se vyskytuje nepřímá řeč, a napište jeho první tři slova.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 27–31

TEXT 1

Společenské pravidlo číslo jedna zní: ***** **Významnější je vždy žena, starší osoba, nadřizený. Těm všem je věnována ve společnosti patřičná pozornost, jim dáváme přednost a prokazujeme úctu, a to například tím, že jim ve společnosti přenecháváme čestnější místo, které je vždy po naší pravici. Mnoho společenských pravidel má svůj původ v potřebě zajistit významnějším osobám pocit bezpečí. To se projevuje při usazování ve voze, při zasedacím pořádku v kině či divadle atd.**

Společensky významnější osoba podává ruku jako první a usedá jako první. Co když se ale setkáme se všemi výše jmenovanými najednou? Společensky nejméně významné je pracovní zařazení (nejde-li o vysokou ústavní funkci), jde totiž o faktor relativní a pomíjivý. Společensky nejvýznamnější není ani věk. Rozhodující je pouze příslušnost k ženskému pohlaví. Pokud není na první pohled patrné, kdo je společensky významnější, není třeba po tom pátrat. Trapné rozmýšlení komu máme dát přednost je horší než pohotové a spontánní řešení ať je jakékoli.

Ve společnosti se nejvíce oceňuje umění vyhnout se všemu, co by ostatním působilo újmu. Měli bychom naopak dělat jen to, čím jim uděláme radost. Etiketa není jen soubor pravidel, je to životní styl, který vede k ohleduplnosti a vnitřní vřívavosti vůči okolí.

(L. Špaček, Malý průvodce etiketou, upraveno)

TEXT 2

Substantivizací adjektiv vznikají **zpodstatnělá přídavná jména**. Původní příznak substance, např. *vrchní číšník obsluhoval hosty*, se stane samostatným označením substance samé, např. *vrchní obsluhoval hosty*.

Substantiva verbální neboli **podstatná jména slovesná** s příponami *-(e/ě)ní/-tí* se tvoří od sloves všech typů, např. *oslepnutí*.

(Příruční mluvnice češtiny, upraveno)

1 bod

27 Na vynechané místo (*****) v TEXTU 1 patří věta, na niž bezprostředně navazuje tučně vyznačená část TEXTU 1. Která z následujících vět patří na toto vynechané místo?

- A) Ve společnosti si jsme všichni rovni.
- B) Ve společnosti si nejsme všichni rovni.
- C) Prohřešky proti etiketě se občas odpouští.
- D) Prohřešky proti etiketě se nikdy neodpouští.

1 bod

28 Ve které z následujících možností je správně zapsána interpunkce?

- A) Trapné rozmýšlení, komu máme dát přednost, je horší než pohotové a spontánní řešení, ať je jakékoli.
- B) Trapné rozmýšlení komu, máme dát přednost je horší, než pohotové a spontánní řešení, ať je jakékoli.
- C) Trapné rozmýšlení, komu máme dát přednost je horší, než pohotové a spontánní řešení, ať je jakékoli.
- D) Trapné rozmýšlení komu, máme dát přednost, je horší než pohotové a spontánní řešení, ať je jakékoli.

29

29.1 Vypište z tučně vyznačené části TEXTU 1 zpodstatnělé přídavné jméno.

29.2 Vypište z tučně vyznačené části TEXTU 1 podstatné jméno slovesné.

1 bod

30 Kterým větným členem je v TEXTU 1 sloveso *vyhnout se*?

(Posuzované sloveso je v TEXTU 1 podtrženo.)

- A) předmět
- B) přísudek
- C) přívlástek neshodný
- D) příslovečné určení místa

1 bod

31 Skupina tří osob (třicetiletá učitelka, čtyřicetiletý ředitel školy a šedesátiletý zástupce ředitele) se chystá společně poobědvat. Které z následujících tvrzení odpovídá společenským pravidlům uvedeným v TEXTU 1?

- A) Jako první by ke stolu měla usednout třicetiletá učitelka.
- B) Jako první by ke stolu měl usednout čtyřicetiletý ředitel školy.
- C) Jako první by ke stolu měl usednout šedesátiletý zástupce ředitele.
- D) Není přesně určeno, kdo by měl ke stolu usednout jako první.

1 bod

32 Ve které z následujících vět je správně zapsána číslovka?

- A) Karlova univerzita byla založena roku třináctsetčtyřicet osm.
- B) Karlova univerzita byla založena roku třináctset čtyřicet osm.
- C) Karlova univerzita byla založena roku třináct set čtyřicet osm.
- D) Karlova univerzita byla založena roku třináct set čtyřicet osm.

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.
